

Spet smo na začetku zimske sezone, ko je primeren čas tudi za požitve vzgojnega dela. Toda pri tem delu se kaže še razdrobljenost in nesodelovanje raznih organizacij — sindikatov, raznih komisij, društev, Svobod, organizacij Rdečega križa in vrste drugih, ki vsaka po svoje organizira vzgojno izobraževalno delo.

Širša smotrna izobraževalna dejavnost potrebuje več koordinacije v delu vseh teh organov. Potrebni bi bili

okrajni, pa tudi občinski izobraževalni centri, ki naj bi vsi to dejavnost združevali in usmerjali. Tak center je iz prejšnje Ljudske univerze že vzniknil na Jesenicah. Tudi v Kranju in Skoiji Loka, kjer te univerze delujejo, se kaže potreba po širši organizaciji. Telo, ki bi združevalo vse zainteresirane organe v enotno načrtno delo, je v okrajnem merilu že predvideno. Prav tako naj bi taka telesa (ne glede na to, ali naj bi jih imenovali izobraževalno centro ali kako drugače) osnovali tudi v občinah.

Delo teh centrov ne bi bilo v tem, da bi prevzeli sedanjo skrb vseh organizacij, ki se sedaj ukvarjajo z vzgojno dejavnostjo, marveč obratno. Tem organizacijam bi morali centri le pomagati pri iskanju predavateljev, prostorov, sestavljanju programov in podobno. Taka enotna izobraževalna dejavnost bi nedvomno žela večje uspehe že v sedanji in tudi v prihodnjih zimskih sezonah.

K. M.

Na dnevnem redu „Roleta“ in „Kovinar“

V prostorih ObLO Kranj sta bili v četrtek, 12. t. m. ločeni seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev ObLO. Oba zbora sta razpravljala med drugim o položaju v kranjskih podjetjih »Roleta« in »Kovinar«, o prispevku ObLO za ureditev kanalizacije na Golniški cesti in o naročilu načrtov za most čez Kokro.

Odborniki so poslušali najprej poročilo o »Roletu«, ki ga je po naročilu oddelka za gospodarstvo ObLO pripravila posebna strokovna komisija. Podjetje »Roletamizarstvo« zaposluje 170 delavcev, od katerih je 115 visoko kvalificiranih in kvalificiranih. To razmerje ni najboljšo in označuje prejšnjo obrtniško kot industrijsko dejavnost. Obratni prostori podjetja »Roleta« so zelo neprimerni, tesni in nimajo potrebnih higienskih, sanitarnih in varnostnih naprav. Vse to seveda vpliva tudi na delo. Posledice težkih delovnih pogojev se kažejo pri velikem številu obolenj in v nestalnosti delovne sile. Komisija je ugotovila tudi slabo organizacijo celotnega poslovanja v podjetju in zaradi tega meni, da podjetje v takih razmerah ne more več dolgo obstajati. Ljudski odbor je v zvezi s tem sklenil, naj podjetje do 31. januarja 1958 sestavi proizvodni program in pri tem upošteva možnost združitve mizarkega obrata z žago Britof ter odcepitve obrata za drvonitke.

Delovno silo naj skuša čim koristneje razporediti, da bo kvalifikacija vsakogar lahko prišla do izraza. Do 31. januarja naj bi »Roleta« predložila Občinskemu ljudskemu odboru tudi predlog za lokacijo novih obratnih prostorov ter predlog za potrebne investicije. V podjetju bodo morali okrepiti tudi knjigovodski in komercialni oddelek z nastavitvijo sposobnih uslužbencev. Oddelek za gospodarstvo pri ObLO bo v kratkem pregledal, kakšen je finančni položaj podjetja in skušal ugotoviti, če bo le-to moglo do konca leta poravnati vse obveznosti, ki jih ima do banke. V primeru, da podjetje tega ne bo zmoglo in da banka odplačevanja ne bo podaljšala, bo ObLO sklepal o uvedbi prisilne uprave.

Zivahna je bila tudi razprava o »Kovinarju«, ker podjetje po združitvi z nekdanjo Puškarno ni doseglo predvidenih uspehov, ampak je začelo v precejšnji finančni težavi. Svet za industrijo je na svoji seji dne 4. t. m. o tem razpravljala in predlagal ljudskemu odboru, naj bi se nekdanje podjetje »Kovinar« ponovno osamosvojilo, nekdanja Puškarna pa naj bi živelja kot obrtno podjetje. Ljudski odbor o »Kovinarju« ni sprejel dokončnega sklepa, ampak je priporočil Svetu za industrijo, naj zadevo še prouči.

Občinski ljudski odbor bo prispeval v prihodnjem letu tudi 2 milijona dinarjev za kanalizacijo na Golniški cesti, ki jo že zdaj gradi Vojsna pošta Ljubljana. JLA bo zanjo prispevala 6 milijonov dinarjev.

Svet za gradbene in komunalne zadeve je predlagal ljudskemu odboru, naj bi v proračunu za leto 1958 zagotovil finančna sredstva za načrte novega mostu čez Kokro, ker viseča brv kmalu ne bo več sposobna za promet. V zvezi s tem so odborniki sklenili leto, naj bi svet za komunalne zadeve pripravil podrobnejše poročilo o velikosti in lokaciji tega mostu.

ey

SKOFJA LOKA DOBILA SODOBNO AVTOBUSNO POSTAJA

Skofja Loka, 15. decembra — Tu je bila danes dopoldne pomembna svečanost ob otvoritvi nove sodobne avtobusne postaje. Slovesnosti so se udeležilo več sto občanov, predsednik ObLO, tovariš Sveto Kobal, predstavnik OLO in drugi. Med gosti smo opazili tudi republiškega ljudskega poslanca Igorja Peternelja.

Današnja prireditve je pomenila hkrati uvod v praznovanje občinskega praznika in je toliko pomembnejša, ker jih spominja na dogodke pred 16 leti. Kot prvi je povzel besedo predsednik DS »Transturista« Pavle Podobnik in orisal razvojno pot omejenega podjetja.

O pomenu nove avtobusne postaje je govoril predsednik ObLO Sveto Kobal, ki je tudi izročil postajo svojemu namenu. Nato pa so si številni gostje in občani ogledali še notranje prostore. V zvezi s tem je tovariš Kobal dejal: »Za prav nič manjšo nužnost pa ni bilo postavljeno pred nas vprašanje sodobnih prostorov za transportno podjetje, ki se je razvilo v izredno kratkem času, kot posledica potrebe in iniciative prebivalcev. (Nadaljevanje na 2. strani)

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X., ST. 97 — CENA DIN 10.—

Kranj, 16. decembra 1957

Bo gradbeništvo kos nalogam?

Hiter družbeni razvoj zahteva od gradbeništva vedno več. Lahko bi celo rekli, da se je gradbena dejavnost šele razvivala. Takšnega tempa gradnje pa domače gradbeništvo in industrija gradbenega materiala ne bosta vzdržala, če ne bomo krenili z dosežanji potji, saj so kapacitete domačih podjetij splošnega družbenega sektorja od leta 1954 do leta 1956 nazadovale za 43 %, namesto, da bi napredovale. V letu 1957 je sicer obseg gradbenih storitev znatno porasel, kar pa ni posledica razširitve gradbenih kapacitet, temveč bolj posledica ugodnih vremenskih razmer. Gradbena operativna jma z deli, ki jih je prevzela letos, zasedenih za leto 1956 okrog 20 % svojih kapacitet. Program novih gradenj pa je tolikšen, da se resno vprašamo, kdo bo vsa ta dela opravil in od kod bomo vzeli take količine materiala za nove gradnje.

Kapacitete je moč povečati z najemanjem nove delovne sile in z razširitvijo mehanizacije. Doslej je moralo gradbeništvo zaradi objektivnih težav ubirati prvo lažjo pot; rezultat je zanemarjena mehanizacija in visoka udeležba nekvalificirane delovne sile

Prihodnje leto nameravamo na Gorenjskem precej graditi, toda kapacitete gradbenih podjetij so premajhne Tudi gradbenega materiala ni dovolj

v proizvodnji. Tako znaša vrednost osnovnih sredstev, ki odpadejo na posameznega delavca v gradbeništvu le 324.173 din, v drugih panogah gospodarstva pa od 1.057.000 do 2.317.000 din. Zastarelost osnovnih sredstev 7 gradbenih podjetij je 43 %. Podjetja morajo zato nujno najeti kredite in obnoviti zastarelo mehanizacijo. Napačno je misliti, da le nove investicije vodijo k rešitvi. Nekatera podjetja imajo še precejšnje rezerve. Tako na primer se giblje letni bruto proizvod na zaposlenega v naših gradbenih podjetjih od 580.000 do 1.340.000 din. Ta razpon v seštevku predstavlja letno 19 % vsega bruto proizvoda gradbenih podjetij. Mrtvto sezono je zato koristno izrabiti za sestavljanje operativnih planov, utrditev notranje organizacije, za usposabljanje operativnega kadra za naloge v sezoni, za sklenitev pogodb za dobavo gradbenega materiala in izvedbo obrtnih del itd. Kooperacija med podjetji bi ne samo odpravila te razlike v proizvodnji, temveč bi tudi

znatno vplivala na pocenitev gradenj. Potrebujemo tudi sodobnejši gradbeni material.

Očitki, da podjetja gradijo počasi in drago, so deloma upravičeni. Kdor od blizu pogleda gradbeno proizvodnjo, bo ugotovil, da uporablja današnji zidar enako gradivo in dela na enak način, kot njegov prednik pred več desetletji, vendar ne povsem po svoji krivdi. Industrija gradbenega materiala je močno zastala za drugimi industrijskimi panogami. Zastareli obrati ne dajejo dovolj izdelkov. Kakih 40 do 60 milijonov opeke je treba letno uvažati iz drugih republik. Naše opekarnice delajo večinoma polno opeko, ker s starimi stroji ne morejo začeti izdelovati sodobnih tenkostenskih votlih izdelkov. Nužno je treba takoj opremiti vsaj dve opekarni na Gorenjskem s sodobno vakuumsko stiskalnico. Ta stroj odstrani iz gline zrak in jo zgosti, kar omogoča, da se surovi izdelek kljub tankim stenam ne deformira. Proizvodnja sodobnih tenkostenskih opečnih izdelkov je hitrejša, transport cenejši in poraba glin minimalna. Votlaci se zaradi tankih sten hitreje sušijo in žge, zato je tudi poraba goriva občutno manjša, skratka, opekarna lahko ceneje postavlja na trg v istem času večje količine izdelkov. Gradnja z večjimi zidnimi enotami je hitrejša in cenejša, stropni opečni elementi pa prihranijo letno velike količine lesa, ki se lahko uporabijo v druge, ekonomsko bolj utemeljene namene.

Za povečanje asortimenta gradbenega materiala kaže organizirati centre za izdelavo: stropnikov in votlakov iz žlindre jeseniških plavčev ter stropnikov in votlakov iz žagovine in ostružkov po sistemu »Durisol«.

Znatna pocenitev in izboljšanje kva-

liteto gradbenih izdelkov bi bila možna z ureditvijo centralne betonarne za Gorenjsko. Pri letni realizaciji 1,5 milijarde din gradbenih del samo splošno družbeni sektor porabi letno 30 tisoč m³ peska in gramoz. Material v naravi je nečist, nepravilnega granulacijskega sestava. Ustrezna trdnost betona zahteva dosti večjo porabo cementa.

Neodvisno od gradbenih podjetij je lahko doseči prihranke, s tem da se posamezni gradbeni interesi orientirajo na isto zazidalno površino — na koncentrirano gradnjo. Tako je moč občutno znižati stroške za komunalne naprave in stroške za predelavo. Pri taki graditvi je moč uvesti boljše organizacijo dela, koristneje izrabljati pomožni material in mehanizacijo.

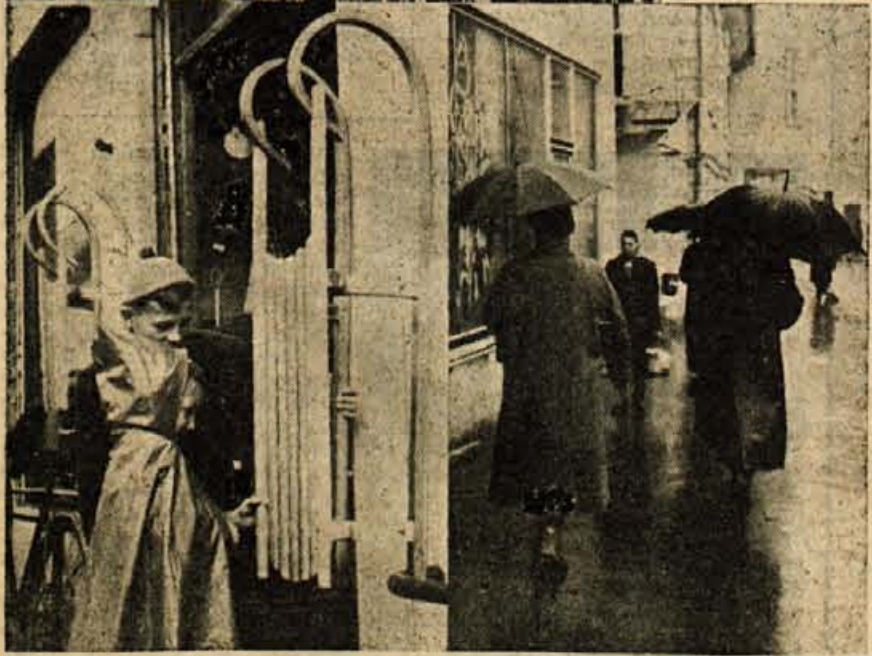
Prodajna cena objekta je odvisna tudi od projektantove zasnove. Slab projektni elaborat zelo otežuje sestavo operativnih planov, moti proizvodnjo, povečuje stroške in podaljšuje dograditveno dobo. Projektanti morajo tako projektirati, da ima izvajalec objekta na razpolago pravočasno dovolj podatkov za gradnjo. Velika olajšava za graditelja je v tem, da projekti predvidevajo material, ki ga je moč na trgu dobiti in ima standardne mere. Tudi komisije za revizijo glavnih projektov lahko dokaj prispevajo k pocenitvi gradenj, ker imajo največ možnosti, da zavračajo slabo izdelane projekte ali projekte s predrago izvedbo in nerealno prikazanimi proračuni.

Investitorji naj v interesu dela izbirajo takšne nadzorne organe, ki skrbijo za koordinacijo med njimi, projektanti in izvajalci — torej strokovnjake, režiserje gradbenih del.

Ker bo leto 1958 zahtevalo od gradbenikov in gradbene industrije velik napor, naj sleherni pomisli, s čim bo lahko prispeval k hitrejši in cenejši uresnitvi gradbenega programa Gorenjske.

M. M.

Namesto snega, ki smo ga v decembru pričakovali, nas je pred dnevi presenetil dež. »Zimske« izložbe pa kljub temu vabijo kupce v trgovine. Zlasti mladina se rada ustavi pred izložbami in ogleduje smuči, sanke ter razne druge zimske športne rekvizite, ko pa hočejo starši ustreči njenim željam, se kaj rado zgotovi, da jim v trgovinah ne morejo vselej postreči. Tako na primer v trgovini »Slovenija - sport« v Kranju ljudje zaman sprašujejo za drsalke, pa tudi drugod jo izbira iz dneva v dan manjša. Vse kaže, da je temu vzrok noveletna inventura, kar veckakor ni upravičeno.

naš razgovor

Jugoslovani smo bili deležni simpatij

Peter Uzar iz Tržiča, ki je potoval na slavnostno proslavo 40. obletnice Oktobrske revolucije v Moskvo, se je že predstavljal našim bralcem. To je bilo tik pred odhodom. Sedaj, ko se je vrnil, smo ga spet poiskali.

»Ste imeli čas in priložnost, da ste razen proslav videli tudi kaj drugega?«

»Seveda. Bilo je to organizirano. V Leningradu smo bili tri dni. Obiskali smo palačo Smolni, kjer je bil Leninov revolucionarni štab, šli smo na križarko »Avrora«, ki je oddala prvi uporniški strel na cesarski dvorec. Bili smo v Petropavlovski trdnjavi. Tam nam je spremljevalka pokazala celo celico, kjer je baje bil nekaj časa zaprt tov. Tito.«

»In kako živijo ljudje?«

»Kaj bi dejali? Žive tako kot pri nas. Ničesar ne manjka, povsod polne trgovine, nekateri ljudje nasmejani, drugi s skrbmi, kot pač ljudje.«

»A cene v trgovinah?«

»Ni drago. Obleka je res dražja kot pri nas.

Hrana, zlasti pa industrijski izdelki, pa so poceni. V Moskvi smo videli tovarno kruha. Vse gre po tekočem traku. Menda je samo šest takih tovarn, kjer pečejo kruh za štirinajst milijonsko mesto,« pravi Uzar.

»Kaj je vas posebno navdušilo?«

»Polno je takih primerov. Ne vem, kaj bi vi zapisali. Recimo, simpatije do Jugoslovanov. V hotelu v Leningradu nam je natakarica, ko je zvedela, da smo Jugoslovani, prinesla še posebej liter vodke.«

»Sedaj, po smrti, smo lahko spet legalni prijatelji,« je dejala. Vsi smo jo razumeli.

Prav tako je bilo na sprejemu delegacij v Centralnem sovetu moskovskih sindikatov. Vsi smo, seveda, govorili rusko, čeprav so nekateri znali le kako besedo. Ruzven nas je bil delegat Sirije. Ko je slišal, da smo Jugoslovani, je obstal, odložil kozarec, vstal in vsem dal roko ter nas pozdravil s parolo: Tito, Tito! S tem geslom so nas pozdravljale mnoge delegacije Azije, Bliznjega vzhoda in od drugod.«

K. M.

TE DNI PO SVETO

□ Moskva, 13. decembra — TASS poroča, da je sovjetska vlada poslala članicam OZN noto, v kateri jih opozarja na čedalje večjo nevarnost vojne v kateri bi uporabili atomsko orožje v zvezi z ukrepi skupine dežel, članic Atlantske zveze. V noti je izraženo mnenje, da bodo na zasedanju sveta Atlantske zveze v Parizu določili pota in sredstva za nadaljnje tekmovanje v oboroževanju in nove vojaške in strateške načrte. — ZDA in Velika Britanija nameravata, sodeč po sovjetski noti, v eni ali drugi obliki povezati vojaške in politične bloke Atlantske, Jugovzhodne Azije in Bagdadske zveze, kar naravno vzbuja velike skrbi. Takšna zveza na podlagi skupnih priprav, pravi sovjetska nota, bi omajala celo same temelje OZN. V sovjetski noti so izraženi tudi predlogi za normalizacijo stikov med državami.

□ Beograd, 13. decembra — Jugoslovanska delegacija z Ivico Gretičem na čelu, se je danes vrnila iz Prage, kjer se je pogajala o gospodarskem sodelovanju med našo državo in Češkoslovaško. Po prihodu v Beograd je vodja delegacije izjavil, da sta delegaciji vsestransko premetrili potrebe jugoslovanskega in češkoslovaškega gospodarstva ter možnosti za medsebojno gospodarsko sodelovanje. Govorec o blagovni menjavi v letu 1958, je Ivica Gretič poudaril, da je s predpisanim protokolom predvideno znatno povečanje menjave, ki bo v prihodnjem letu dosegla višino 24 milijonov dolarjev v obeh smereh.

□ Pariz, 14. decembra — Davi so pričeli prihajati v Pariz: državnik 15 atlantskih držav. Predsednik Dwight Eisenhower je prispel popoldne z letalom. Z Eisenhowerjem prihodom se je razvila zelo živahna diplomatska dejavnost. Na sestankih so govorili o političnih vprašanjih, predvsem o tistih, o katerih na konferencah ne bo veliko govora. — Atlantsko dežele so predložile okrog dvajset spomenic o političnih, vojaških in gospodarskih vprašanjih.

□ New York, 14. decembra — Politični odbor OZN je danes sprejel resolucijo Indije, Švedske in Jugoslavije o miroljubni koeksistenci, ki poziva Generalno skupščino, naj apelira na dežele članice, da bi storile vse za okrepitev mednarodnega miru, razvijanje prijateljskega sodelovanja in reševanje obstoječih sporov z miroljubnimi sredstvi. Za resolucijo je glasovalo 75 dežel, Formoza se je glasovanja vzdržala, 6 delegacij pa ni bilo navzočih. — Sovjetska delegacija je umaknila svoje resolucije o miroljubni koeksistenci in so glasovali le o resoluciji treh držav. Z glasovanjem za resolucijo o miroljubni koeksistenci je bil izčrpan dnevni red političnega odbora na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN.

□ Teheran, 14. decembra — V hudem potresu, ki je nastal v petek v zahodnem Iranu, je izgubilo življenje nad 1100 ljudi. Na desetisoče ljudi je ostalo brez strehe in so morali noč prebiti na prostem, v mrazu in snegu. Na pomoč so poslali vojsko.

LJUDJE IN DOGODKI
BOJ ZA OSNOVNE PRAVICE

Spor za Ciper že nekaj let kali odnose treh članic Atlantske zveze: Anglije, Turčije in Grčije in ogroža mir v vzhodnem Sredozemlju. Kako se je začel? Pravezprav takrat, ko ga je dobila v roke Velika Britanija, to je leta 1878. Tedaj je turški sultan odstopil otok za protiuslugo, to je za pomoč, ki jo je London obljuboval Turčiji za boj proti tedanji ruski ekspanziji. Po prvi svetovni vojni je Anglija pridobila upravne pravice na Cipru spremenila v pravice za priključitev in dala otoku status britanskega protektorata, leta 1925 pa ga je dokončno spremenila v svojo kolonijo. Toda že od prvih dni britanske uprave so se ji prebivalci otoka, ciprski Grki uprli. Začeli so se združevati v gibanju, imenovanem Enozis (po naše unija, združitev z matičnim grškim ozemljem). Leta 1931 se je odprl proti kolonialni oblasti tako razmahnil, da je izbruhnil v vstajo. Britanske oblasti so jo krvavo zadušile, toda boja za svobodo niso moglo izkoreniniti. Zadnja svetovna vojna je odnose med kolonialnim gospodarjem in svobodoljubnimi prebivalci tega otoka še bolj zaostri. Anglija je sicer začela popuščati z raznimi reformami, toda — da bi otok zapustila, o tem ni bilo govora, ker je bil zanjo preveč važna strateška položajna v tem delu sveta. Tako je predložila leta 1949 za Ciper novo ustavo, a jo je prebivalstvo odločno odklonilo in v neuradnem plebiscitu naslednje leto s 96 % vseh glasov zahtevalo priključitev k Grčiji. A tudi tako jasna volja ciprskega prebivalstva je pri Angležih nalletela na gluha ušesa. Ciprski Grki pa niso popustili in boj se je nadaljeval, prav tako pa kolonialistično nasilje britanskih oblasti. Ob takim položaju je bila Grčija prisiljena spraviti vprašanje pred Združene narode. Anglija je nato potegnila v

igro tudi Turčijo, češ da ima važno vlogo v ciprskih zadevah tudi turška manjšina, poleg tega pa se je sklicevala tudi na to, da je Ciper naravni podaljšek Anatolije in bi torej ozemeljsko sodil k Turčiji.

V Združenih narodih je ciprski spor na dnevnem redu tri leta. Zadnje dni so se razvijala o njem razprava v političnem odboru in že število govornikov — skupaj 17 — ki so se prijavili k razpravi, je zgovorno pričalo, kakšno zanimanje je vladalo zanj. In razlogov za to je bilo dovolj. Ta pa so bila po vsem jasna iz stališč, ki so bila očitna že prej ali pa so se pokazala med razpravo.

Najprej se ustavimo na Cipru, pri Grkih, ki se tako dolgo in s tolikšno vztrajnostjo bojujejo za pravice, da bi sami odločili o svojem upravnem in političnem življenju. Te dni so s stavkami in demonstracijami ponovno dokazovali, da se bodo zanj bojevali do kraja in da jih od tega ne bo odvrglo nobeno, še tako okrutno nasilje.

Pa tudi uradno angleško stališče smo lahko razbrali iz zadnjih dogodkov na Cipru. Bodeča žica, streljanje v množice, čez dvesto rodoljubov v zaporih, mar to ni znamenje, da ga Britanci niso prav nič spremenili, čeprav so morda hoteli vzbuditi šak vtis nedavno, ko so vojaškega guvernerja — zloglasnega Hardinga — zamenjali z upravnim uradnikom Footom.

Grško stališče je znano. Po resoluciji, ki jo je predložila grška vlada, naj bi Ciper dobil pravico o samoodločbi. Turčija pa — kakor prej je tudi zdaj nasprotovala taki pravici, ker je podpirala Anglijo.

Kaj pa Amerika? Zašla je v aerodrom položaj. Tik pred sestankom članic Atlantskega pakta v Parizu bi bila zanjo huda odločitev, kateri izmed prizadetih držav, ki so vse članice te zahodne vojaške organizacije

— dati bolj prav. Prav zato je ameriški delegat Cabot Lodge v uvodnem govoru v politič. odboru pozval udeležence razprave, naj ne kvarijo ozračja in naj ne sprejemajo nikakršnih določenih sklepov. Tako je bilo jasno, da bi Američani najraje čim manj govorili o tem vprašanju, ker bi glasnejše razprava z očitki sem in tja med tremi članicami Atlantskega pakta lahko kaj neugodno vplivala na pariško zasedanje. S tem so napeljali vedo tudi na britanski mlin, kajti več kakor očitno je, da Anglija ne mara zlepa zapustiti otoka. Najnovejše anglo-ameriško zavezništvo ali bolje rečeno dogovorjena prizadevanja za anglo-ameriško hegemonijo v Atlantski zvezi so tako spet prišla na dan in kaj malo verjetno je, da jih ne bi bile opazile tudi druge članice tega pakta. Morda je bilo tam prav to povod, da so v političnem odboru izglasovali grško resolucijo, ki zahteva pogajanja na osnovi samoodločbe ciprskih Grkov.

Ne glede na svetovno javnost, pri kateri so si tlačeni ciprski Grki pridobili vse simpatije, odkriva Ciper tudi na mednarodnem prizorišču in pri diplomatskih mizah zaso iskrene prijatelje, hkrati pa nasprotnike britanske politike na tem vojaškem oporišču. Tako je tudi nalletela na veliko odobravanje ugotovitev vodje jugoslovanske delegacije Srdjana Price, da bi imel slabe posledice za vse prizadete vsak poskus za rešitev tega spora, če no bi spoštoval pravice ciprskega ljudstva. Sicer zaradi neugodnega mednarodnega položaja ciprski Grki nimajo dosti upanja, da bi svoje pravice uveljavili prek sklepov letošnje generalne skupščine Združenih narodov, vendar pa v mirnejših pogojih, ko problem vojaških oporišč ne bi bil več na prvem mestu, do zmage ne bi več imeli daleč.

JELO TURK

naša kronika

POLJSKA INDUSTRIJSKA DELEGACIJA IZ VARŠAVE OBIŠKALA TOVARNO »ISKRA«

Poljska industrijska delegacija sestavljena iz predstavnikov največjih varšavskih tovarnov je obiskala v soboto tovarno »Iskra« v Kranju. Poljske goste je sprejel sekretar podjetja Tone Tlačar, ki je gostom hkrati razkazal tudi tovarno. Ob tej priliki so predstavniki varšavskih tovarnov izrazili željo za trgovinsko sodelovanje in obojestransko izmenjavo strokovnjakov med »Iskro« in varšavskimi podjetji, kar se lahko smatra kot lepo priznanje poljskih strokovnjakov naši »Iskri«.

M.

DELOVNI KOLEKTIV ŽELEZARNE IZPOLNIL PLAN 20 DNI PRED ROKOM

Do minule srede so v Železarni na Jesenicah proizvedli 773.381 ton raznih metalurških proizvodov. S tem je kolektiv Železarne izpolnil letošnjo obveznost do družbenega plana 10 dni predčasno. Nekateri obrati so izpolnili plan že v oktobru in novembru. Plavž ga je izpolnil v soboto. Vsekakor je to izreden uspeh za kolektiv Železarne Jesenice. Do konca leta bodo plan presegle za okrog 5%, kar pomeni, da bodo dali našemu gospodarstvu okrog 38.000 ton več jekla in železa kot so predvidevali. Po tem uspehu sodeč bo letošnji brutoprodukt jeseniške Železarne 3 krat večji kot je bil leta 1946.

OBČNI ZBOE ZE V SREDIŠČU

Terenski odbor ZB NOV terena Središče na Jesenicah je imel v torek zvečer redni letni občni zbor. Člani so razpravljali o problemih svoje organizacije, borci in skrbi za otroke padlih. Organizacija ZB Središča bo tudi letos sodelovala pri novoletnih prireditvah za otroke.

5 SLIKARSKIH RAZSTAV NA JESENICAH

V soboto zvečer je bila v Delavskem domu na Jesenicah otvoritev slikarske razstave, ki sta jo pripravila Klub amaterskih slikarjev iz Ljubljane in likovna sekcija DPD »Svoboda« Jesenice. Mimo razstavljalcev so prisostvovali otvoritvi razstave, ki bo odprta do 30. t. m., tudi predsednik ObLO Jesenice France Treven in predstavnik jeseniških organizacij in ustanov. Razstavo je odprl predsednik Svobode Jesenice Jože Varel, o pomenu združene razstave Ljubljancev in Jeseničanov pa je govoril dr. Vladimir Škerlak.

U.

IZ KLUBA
GOSPODARSTVENIKOV

OBVESTILO

Klub gospodarstvenikov pri Trgovinski zbornici Kranj, obvešča vse člane, da bo v četrtek, dne 19. decembra t. l. ob 16. uri popoldan v klubskih prostorih Zbornice predavanje o temi:

»PROBLEMI STROKOVNEGA USPOSABLJANJA«

Predaval bo dr. Marijan Dular — sekretar sekretariata Izvršnega sveta za delo LRS.

Predavanje bo zanimivo predvsem za direktorje, sekretarje odtosno personalce podjetij.

Upravs kluba vabi vse zainteresirane k čim večji udeležbi. Vstop s klubsko izkaznico.

Uprava kluba

v nedeljo smo zabeležili

ROMUNSKA TRGOVINSKA DELEGACIJA NA OBISKU V JESENISKI ŽELEZARNI

Romunska trgovinska delegacija, ki je že nekaj dni v naši državi, je včeraj, potem ko je obiskala »Iskro« v Kranju, obiskala tudi Železarno Jesenice. Po sprejemu na direkciji so si gostje ogledali nekatere obrate in se zanimali za proizvodnjo.

PREŠERNOV PEVSKI ZBOR NA PROSLAVI OBČINSKEGA PRAZNIKA V ŠKOFJI LOKI

Na slavnostni akademiji, ki jo je priredila DPD »Svoboda« Škofja Loka, v počastitev občinskega praznika, je sodeloval tudi pevski zbor »France Prešern« iz Kranja pod vodstvom Petra Liparja. Program je obsegal partizanske, umetne in narodne pesmi. Poslušalci, ki so se udeležili tega koncerta v zelo veli-

kem številu, so nagradili zbor z viharnimi aplavzi. Izbiira in izvajanje programa sta bila brezhibna.

RAZSTAVA »PO SLEDOVH NOB« V ŠKOFJI LOKI

Po otvoritvi avtobusne postaje so danes dopoldne odprli v Domu ZB v Škofji Loki tudi razstavo »Po sledovih NOB« iz zbirke Doreta Klemenciča. Razstava je vzbudila med Ločani precejšnje zanimanje. V počastitev občinskega praznika pa je bil dopoldne tudi patrolni tek v partizanske kraje v okolici Škofje Loke. Tekca se je udeležilo 9 patrol.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razvoj podjetja je že zdavnaj prešel mejo občine in prehaja tudi na področje turističnega prometa, zato je zahtevalo tudi sodobne prostore za poslovanje. Kot pogoj za razvoj turizma pa so tudi sodobnejši gostinski obrati, ki morajo nuditi demačnom, potnikom in turistom primernejše usluge.

V to so bili lahko prepričani vsi udeleženci današnje prireditve, kajti novi gostinski obrat — restavracija, ki je na avtobusni postaji, je res eden najsoodobnejših na Gorenjskem. Restavracija, kjer je prostora za okrog 100 gostov, so opremili tudi s televizorjem. To je hkrati za Loko nov center za zabavno izživljanje občanov in gostov, ki bo vsekakor pripomogel k dviglu prometa.

—k—

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 475, 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

V prvi polovici tedna še spremenljivo vreme, v drugi polovici izboljšanje. Temperatura bo padla. Sneg do nižin.

45. VSAK DAN

»Peskar« že potrpežljivo čaka, obrnjen proti Ljubljani. Ime je dobil po pesku, ki ga redno prevaža v tovornih vagonih, pripetih k osebnemu vlaku; menda na gradilišču avtoceste Ljubljana—Zagreb.

Ura je nekaj minut čez dve in na postajo se zlivajo reke ljudi iz kranjskih tovarnov, na vlake, proti domu, do katerega pa je še daleč.

»Se zdaj smu tu! Ti, koliko je pa že ura?«

»Dovolj si star, da bi si jo že sam kupil.«

»Le čemu. Če sem v družbi, v kateri ima kdo uro, jo ni treba še menj.«

Mlad obraz, narejen na same smehe, ki ima dar, da ugaja. Niti sem si ne bi mogel razložiti zakaj. Le to čutim, da je splošni vtis, ki ga vzbuja lastnik tega mladega obraza, prijeten. Najbrže zato, ker imamo vsi raje smeh kot pa sitnobo ljudi, ki za vasiko figo vznemirjajo sebe in okolico. Tudi v tej družini kranjskih javencev sicer skače zbadanje sem in tja, toda v njem ni zlobe, marveč nekaj vedrega, optimizem, zaupanje v prijateljstvo, zavito v skorjo šaljivih zbadljivk.

»Toda vsi, kar se nas je zbralo v tem vagonu, nimamo takega daru potrpežljivosti, kajti vlak bi moral odpeljati po voznem redu že pred kakimi desetimi minutami, mi pa še nismo bili na kosilu, a jutraj moramo biti spet točno v službi. Nekdo govori sosedu:

»Bral sem nekje, da v Švici vsi vlaki skupaj ne zamudijo vse leto več kot štiri minute, če ne upoštevamo izrednih zamud zaradi nesreč.«

Ne vem, če je to res, toda rad bi, da bi bilo tako tudi pri nas.

»Vlak je vendarle odpeljal, da dekleta, ki so bile zaverovane v branje, še opazile niso, kdaj. Skupinici fantov na koncu vagona, ki so metal karte na aktivko, položeno na kolena, v kateri nosi njen lastnik s seboj na delo malico, pa menda tako ni bilo dosti mar za čas.

»Tri potnice, po obleki inteligentke, ki se menda vsak dan vozijo, so si krajšale vožnjo s klepetanjem.

»Ste že gledali novi film? Grozno! Džungla, levi, boksanje, streljanje. Strašno! Vse zaradi punce. Skratka: krasen film. Te ga morate videti.«

»Vesta, jaz sem pa zadnjič gledala pri nas v Loki igra. Čakaj, kako je že naslov? Aha, »Kotorski mornarji.«

»Lepo?«

»Nič posebnega, ker so same moške vloge.«

»Na postajah čakamo. Na srečanja s tovornimi vlaki. Le-ti imajo skoraj prednost. Kot kaže, je moč samo na ta način vzdrževati ves promet, ki preobremenuje gorenjsko železnico. Ko bo le-ta elektrificirana, bo boljše.

V Medvodah se srečata osebna vlaka. »Ljubljana« nas je že čakal, ker imamo zamudo.

»Tovariši sprevednik, kako to, da imamo spet toliko zamude? Saj skoraj nikdar ne pridemo v Ljubljano točno po voznem redu.«

Sprevednik skomigne z rameni.

»Ja, veste, to je mešani vlak.«

Zdaj, ko je v službi, sprevednik ne reče nič več niti ob naslednji pripombi, za katero ne veš, ali blaži ali tudi zbadá:

»Bodi no tiho, razvajenec, saj se zdaj voziš v II. razredu, prej si se moral pa v tretjem. Kaj pa prej, ko je ta vlak vozil samo do Šiške?«

»Kolesa vagona pa približje: »Vsak dan, vsak dan, vsak dan...«

»Pred Šiško. Mali popotnik vprašuje:

»Mami, koliko časa se že vozimo od Kranja?«

»Uro in četr. Pa tiho bodi!«

»Očka pa pravi, da pride s kolesom iz Kranja v Ljubljano v eni uri?«

»No, in...?«

»Zakaj je v potem v naši šolski računici naloga, ki sprašuje, koliko hitreje privozi vlak iz Kranja v Ljubljano kot pa kolesar?«

Z.

gorenjski obveščevalci

MALI OGLASI

Usnjeno rokavico, podloženo, sem izgubil v kinodvorani »STORŽIČ« Kranj. Najditelja naprošam naj jo proti nagradi vrne v oglasni oddelek.

Upokojenec z nekaj gotovine išče tovarišico za skupno življenje. Ponudbe oddati v oglasni oddelek.

Hišo z nekaj zemlje v okolici Kranja vzamem v najem ali odkupim. Naslov v oglasnem odd. Oddam sobo upokojenki za varstvo 2 otrok od 3 do 6 let starosti. Naslov v oglasnem oddelku.

UGODEN NAKUP!

Prodamo tovarni avto, znamko »Tam - Pionir«, nosilnost 3 tone, po zelo ugodni ceni. Ogled in informacije vsak dan od 7. do 10. ure v upravi podjetja. — Trgovsko podjetje OZZ, Kranj, Ljubljanska cesta 1, telefon št. 466.

»Delikatosa« Kranj išče za nastop dne 1. I. 1958 točajko za bar »BISER«. Pogoji: kvalificirana gostinska moč. — Ponudbe poslati upravi »Delikatosa« Kranj.

Administrativno uslužbenko išče Obrtno nabavno prodajna zadruga »Gorenjka« Kranj. Nastop službe takoj ali 3. I. 1958. Ponudbe poslati na omenjeni naslov.

Trgovsko pomočnico za takoj sprejmemo. Pismene ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »januar 1958«.

Zadružna hranilnica in posojilnica, podružnica v Radovljici, sprejme uslužbenca s popolno srednjo ali srednjo ekonomsko šolo.

Mizarskega pomočnika za furnirana dela sprejemam takoj. — Polak Jurij, mizar, Drulovka 42.

Nudim hrano in stanovanje ženski za pomoč v gospodinjstvu. — Naslov v oglasnem oddelku.

Podpisani Alič Anton, preklicujem besede, s katerimi sem Rekar Franca iz Praš št. 27 obdolžil tatvine ure.

Prodam kožuvinast plašč iz lisičjih kož, dobro ohranjen, za 20.000 din. Bergant, Kidričeva 11, SI. Javornik.

Hišico z 1000 m² vrta, zasajenim s sadnim drevjem v Zirovnici na Gorenjskem, ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodamo skoraj novo trodelno omaro — krassen jesenov furnir in ameriško nepleskano kuhinjo. — Informacije daje »Novost«, Titov trg 23, Kranj.

Znanemu športniku Dušanu Rebolju in Idi Vodopivec na skupni življenjski poti čestita in želi največ uspehov — Pičbulin.

PODALJŠANJE VOZNIŠKIH DOVOLJENJ

Avto-moto društvo Senčur obvešča svoje člane, katerim preteče veljavnost voznških dovoljenj z dne 31. 12. 1957, da sprejema iste v podaljšanje od 15. do 25. 12. 1957 pri tajniku društva v KZ Senčur. Naprošamo vse prizadete, da iste sigurno prineso, ker jim po tem roku zapadejo.

OBJAVE

POVERJENIKOM IN ČLANOM PREŠERNOVE DRUŽBE!

Sporočamo, da so letošnje knjižne zbirke dotiskane. Razpošiljanje knjig bo predvidoma trajalo do vključno 25. decembra. Tako bo vsem poverjenikom omogočeno, da še pred Novim letom vročijo knjige članom oz. naročnikom. Zato ne urgirajte knjig ali pomanjkljivih pošiljk pred zaključkom ekspeđita.

VABIMO VSE ČLANE, DA TAKOJ OB PREJEMU ZBIRKE OBNOVE ČLANARINO IN VPLAČAJO VSAJ DEL ČLANARINE.

Poverjenike, ki so prejeli nekaj izvodov 1. knjižne zbirke žepnih romanov Ljudske knjige »Dan nič« pa prosimo, da se potrudi, da jim čim prej pridobijo vsaj tisto število stalnih naročnikov za to zbirko, kolikor so prejeli knjig.

Glavni odbor Prešernove družbe

RAZPIS TRGOVSKEGA POSLOVODJE

Trgovsko podjetje »Storžič« Kokrica sprejme poslovodjo specerijske stroke. Pogoji: Kvalificirani delavec trgovske stroke. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe 3. I. 1958.

PODALJŠANJE VOZNIŠKIH DOVOLJENJ

AMD Kranj obvešča vse voznike-amatere, katerim poteče veljavnost voznških dovoljenj z dne 31. 12. 1957, da sprejema iste v podaljšanje in sicer: člani kot nečlani lahko oddajo svoje voznške dovoljenja v podaljšanje od dne 16. 12. 1957 do 31. 12. 1957 v pisarni društva vsak dan od 9. do 11. ure in od 14. do 16. ure. Vozniška dovoljenja dobijo s podaljšano veljavnostjo istotam v 2-3 dneh.

Trgovinska zbornica za okraj Kranj razpisuje mesto tajnika kluba gospodarstvenikov.

Pogoji: Visoka strokovna izobrazba ali najmanj srednja strokovna izobrazba z večletno prakso v gospodarstvu.

Poleg tega sprejme Zbornica tudi komercialista z dovršeno ekonomsko srednjo šolo in nekaj letno prakso v podjetju ali absolventa trg. šole z večletno prakso v trgovini.

Ponudbe, z navedbo dosedanje službe, je poslati tajništvu Trgovinske zbornice v Kranju, Prešernova ul. 10.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ: 16. in 17. decembra ob 16., 18. in 20. uri amer. film »ONSTRAN GOZDA« — 18. in 19. decembra ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinescope film »DESIREE«.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO: 17. decembra ob 19. uri premiera ameriškega barvnega cinescope filma »DESIREE«.

»SVOBODA« STRAZIŠČE: 18. decembra ob 19. uri franc. film »FRIZER ZA DAME«.

»BLED«: 16. decembra amer. kriminalni film »TRENUTKI OBUPA«. Od 17. do 19. decembra italijanski film - drama »V ZNAKU VENERE«. V ponedeljek, torek in četrtek ob 20. uri. V sredo ob 17. in 20. uri.

»RADOVLJICA«: 17. in 18. decembra amer. film »PLAMEN OPOLDNE«. V torek ob 20. uri. V sredo ob 17.30. in 20. uri.

SPORT

Premalo delavske mladine na atletsk'h stezah

Kranj, 15. decembra. Danes dopoldne je imel v zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju svoj I. redni letni občni zbor atletski klub SD »Triglav«. Zbora so se udeležilo precejšnje število članov, skoraj izključno mladina in tudi zastopnika Atletske zveze Slovenije ter Gorenjske atletske podzveze.

Najmlajši klub SD »Triglav«, ki obstoja šele eno leto, je imel v preteklem letu kljub številnim težavam, dokajšnje uspehe. Eno najvažnejših nalog, ki jo je imel

v preteklem letu — vključiti v društvo čim več mladine — pa je izvršil le delno. Čeprav je večina članov mladincev, članic in mladink je zelo malo kot tudi članov, vendar med njimi skoraj ni delavske mladine. Kako vključiti v klub čim več izven šolske mladine, je bilo na zboru

Da je bilo uspešnejše delo kluba v preteklem letu nemogoče, pa so je pokazalo tudi na razpravi. Atletika, za katero je v Kranju veliko zanimanje, saj se je na nekaterih tekmovanjih zbralo tudi do 200 tekmovalcev, nima potrebnih rekvizitov predvsem pa primerne igrišča, ki je za ta šport nujno potreben. Velike težave pa imajo atleti tudi z zmskimi treningi, ker v telovadnicah, ki so, je čas za atlete zelo počel odmerjen. Seveda pa so zato upravičljivi razlogi, saj je večina športnih disciplin čez zimo v Kranju odvisna le od dveh telovadnic. Atletski klub bo v pravem smislu besede začel z delom lahko šele, ko bo v Kranju zgrajen že vrsto let napovedovan nov športni objekt, sodobno urejeno športno igrišče pri kopalnici. Do takrat pa bodo kranjski atleti še z večjim veseljem kot v preteklem letu delali s svojimi skromnimi sredstvi in pri pogojih, ki jih imajo, kar je edino pravilno, saj je le to pravilno gledanje na prihodnost.

Ob koncu občnega zbora so prisotni izvolili nov upravni odbor, nakar so gledali še tri kratkometražne filme. FaBo

NE POZABITE

da je samo še do petka 20. t. m. čas, da pošljete na naše uredništvo vaše odgovore na anketi: Izberite 10 najboljših športnikov Gorenjske. Čeprav se je že precejšnje število naših bralcev oddalo naši anketi, imate še vedno čas, da boste vi dobili nagrado 2000 dinarjev, seveda, če bo vaša deseterica tako izbrana kot jo bo določil izbor vseh sodelujočih pri tej anketi.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak delavnik ob 5.05, 6.00, 8.00, 10.10, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00 in 22.55. uri in radijski dnevnik ob 19.30. uri.

TOREK, 17. DECEMBRA
6.40 Naš jedilnik.
8.05 Ruske pesmi poje zbor Donških kozakov p. v. Sergeja Zarova.

9.30 Slavnj virtuozi vam igrajo. 10.10 To in ono za vas.

10.35 Melodije potujejo. 11.00 Mali orkestralni koncert.

11.30 Za dom in žene. 12.30 Kmečka univerza — Ing. Viktor Repanšek: Kakšne možnosti so še v izkoriščanju krompirjevega pridelka.

13.15 Orglice v ritmu. 13.30 Pester operni koncert.

14.20 Za otroke — Zvonko Bajšič: Dedek-pometáč.

15.40 Potopisi in spomini: Iz novinarske beležnice Egona Erwina Kischea.

18.00 Športni tednik. 18.50 Domače aktualnosti.

20.30 Radijska igra — Robert Hassein: Vi, ki nas sodite (prva izvedba).

Režija: Maša Slavčeva. 22.15 »Ob četrt na enajst«.

22.35 »Srečanje pred mikrofonom Radia Ljubljana«.

SREDA, 18. DECEMBRA
9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori.

9.45 Hitri prsti. 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — Pavel Kunaver: V prepadu Marjanščica.

12.30 Kmetijski nasveti — Adolf Šauperl: Obrezovanje mladega sadnega drevja.

13.15 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije.

14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. Med trboveljskimi rudarji.

16.00 Koncert po željah. 17.10 Sestanek ob petih.

17.30 Trije pevci — tri popevke. 18.00 Kulturni pregled.

18.45 2 skladbi za harfo. 18.30 »Glasba narodov sveta« — Po grškem polotoku.

18.50 Razgovor o mednarodnih vprašanjih.

20.00 Giacomo Puccini: Sestra Angelika Gianni Schicchi (dve enodejanki).

ČETRTEK, 19. DECEMBRA
10.10 Novi obrazi — znane popevke.

11.00 Iz opernih baletov. 11.30 Cicibanom — dober dan! (Gustav Strniša: Ledene rože).

11.45 Pesmi za naše male. 12.00 Ciganski napravi (Toki Horvath s ciganskim ansamblom)

12.30 Kmečka univerza — Ing. Oton Muck: Sodobna prehrana živine.

13.15 »Otok sanj« (havajske melodije).

14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

15.40 Humoreska tega tedna — Arkadij Averčenko: Ena olovu na slone in še kaj.

16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji.

18.00 Radijska univerza — Dr. Bronka Brzin: Začetki mikrobiologije.

18.15 Iz stare italijanske muzike. 18.45 Četrtekova reportaža.

19.50 Tedenski notranje-politični pregled.

20.05 Javni četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Slovenska balada (literarna oddaja).

22.15 »Po svetu jazza«: pianist Dave Brubeck.

vprašanje, o katerem so največ razpravljali. Iz sklepov, ki so jih sprejeli, pa je pričakovati, da na prihodnjem občnem zboru o tem vprašanju ne bo več potrebno razpravljati.

Pozno v noč so zborovali

V navzočnosti slabe petine članstva so imeli v četrtek kegljaški klub »Triglav« v prostorih štiristeznega kegljišča svoj redni letni občni zbor. Zaradi živahne diskusije, ki se je razvila predvsem okrog finančnega poslovanja kluba, se je zbor zavlekel pozno v noč, tako da ni bil dneveni red izčrpan. Podana so bila poročila, izvoljen je bil nov odbor, medtem ko bo sestavila delovni program za naslednje leto posebna tehnična komisija.

Ena prvih nalog, ki si jih je zadal klub na zadnjem občnem zboru, je bila povečanje članstva. To nalogo mu je uspelo dobro rešiti, saj so se povečale vrste kegljačev od 201 člana lani, na 363 članov in je tako kegljaški klub najmočnejši v društvu »Triglav«, saj predstavljajo kegljači preko 40% vsega članstva. Tudi uspehi, ki so jih tekmovalci dosegli v sedmem letu

obstoja, so bili precejšnji. Sodniške izpite je uspešno opravilo 20 članov, ki bodo sodili tekme republiškega in zveznega merila.

Vendar v kegljaškem klubu letos ni šlo vse tako dobro, kot je videti po teh uspehih. Prišlo je namreč do nesoglasij med odborom kluba in upravo centralnega društva, predvsem zaradi razpolaganja s finančnimi sredstvi. Zaradi tega je prišlo do odstopa predsednika kluba, nato pa je odstopil še prvi podpredsednik. Vse to pa je deloma vplivalo na uspehe kluba, ki bi bili lahko še večji.

Precej je bilo govora tudi o »bifeju« na kegljišču. Medtem ko višji športni forumi težijo za tem, da se točilnice alkoholnih pijač sčasoma odstranijo iz naših športnih prostorov, so bili udeleženci mnenja, naj bi »bife« na njihovem kegljišču ostal, saj z dobičkom, ki ga ta ustvarja, dobijo del prepotrebni finančnih sredstev, ki jih v tem času SD »Triglav« zelo primanjkuje. S. L.

Šah

PRVENSTVO KRANJA

V četrtek je bilo odigrano I. kolo šahovskega prvenstva Kranja. Na turnirju sodeluje 7 prvokategorikov in 6 drugokategorikov. Pričakovati je, da bo prvenstvo dokaj zanimivo, saj je več kandidatov za prvaka kot tudi za najvišja mesta, predvsem za prvih pet. Namreč pet prvoplasiranih si bo priborilo tudi pravico sodelovati na turnirju za prvenstvo Gorenjske. Sahisti igrajo vsak teden dve koli in sicer ob torkih in četrkih popoldan (pričetek ob 16. uri) v prostorih SD Kranj.

Rezultati prvega kola: Peter Koren : Saša Stefe remi, Dragan Čopić : Karel Misjak 0:1, Joža Pogačnik : Mirče Tasevski remi, Desimir Bukovac : Edo Roblek remi, Miloje Zbiljić : Bogdan Fajon 0:1, Vlado Kavčič : Borislav Šimić 1:0.

REZERVNI OFICIRJI BOLJŠI

Kranj, 15. decembra. V Domu JLA v Kranju je bil danes šahovski dvoboj na trinajstih deskah med rezervnimi in aktivnimi oficirji in podoficirji JLA. Srečanje je bilo v okviru prireditve v počastitev 22. decembra — Dneva JLA. Po zanimivih borbah so zasluženoma zmagali rezervni oficirji z rezultatom 8,5 : 4,5.

Zadnji športni rezultati

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA:
BEOGRAD : VELEŽ 1:2
PARTIZAN : ZELEZNICAR 1:1
BUDUČNOST : CRVENA ZVEZDA 2:0
HAJDUK : SPLIT 2:2
DINAMO : SPARTAK 3:1
VOJVODINA : ZAGREB 6:1
VARDAR : RADNIČKI 3:2

Strelstvo

TEKMOVANJE V POČASTITEV DNEVA JLA

V petek popoldne je bilo v domu JLA v Kranju prvenstveno ekipno tekmovalje strelcev v počastitev Dneva JLA. Tekmovali so z značajnimi puškami v 10-članskih ekipah v stoječem položaju.

Končni rezultat:
Ekipno: 1 mesto UROJ 1423 krogov, 2. JLA 1255 krogov in 3. ZVVI 1163 krogov od 2000 možnih. Posamezniki: 1. Franc Černe UROJ 176 krogov, 2. Krivo Oger JLA 168 in 3. Aelskander Ravnikar UROJ 159 krogov. —an

POSVET SMUCARSKIH REFERENTOV V KRANJU

Danes dopoldne je bil v prostorih ObLO v Kranju posvet vseh društvenih referentov TVD »Partizan« z Gorenjske, ki so odgovorni za smučanje v teh društvih. Posvet je dobro uspel. Razpravljali so o smernicah in delu, kakor tudi o društvenih in okrajnih prireditvah v smučarski sezoni 1957-1958. Pregledali so tudi delo v pretekli sezoni in sprejeli ustrezne sklepe za nadaljnji dvig in množičnost tega športa na Gorenjskem. —an

Z OBČNEGA ZBORA ROKOMETNEGA KLUBA TOVARNE »SAVA« V KRANJU

Kranj, 15. decembra. — Danes je bil v tovarni »Sava« v Kranju občni zbor RK »Sava«. To je bil nekaj ustanovni občni zbor, saj sta ta športni kolektiv do sedaj vodila le 2 človeka. Med sprejetimi sklepi je bil tudi ta, da bodo formirali tudi žensko ekipo. Novi upravni odbor bo vodil tov. Čehalov. Z.

K občinskemu prazniku

čestitajo vsem občanom in jim želijo mnogo uspehov pri delu za izgradnjo socializma

Občinski ljudski odbor Gorenja vas
Občinski odbor SZDL Gorenja vas
Občinski komite ZKS Gorenja vas
Občinski komite LMS Gorenja vas
Občinski odbor ZB Gorenja vas

S svojo politično zavestjo in delovnim poletom pri izgradnji naše socialistične domovine bomo počastili spomin na naše padle borce

VIGENCJI ROMAN

93

Ana si je opomogla od strahu, dejala si je, da mora biti mirna in pogumna. Sedla je k mizi in vsakokrat, ko jo je bolečina stisnila, je tesno sklenila roke in premagovala vzdihne, da je bila vsa znojna od napora. Potem je prišla Urša in na prvi pogled uganila, kaj je.

„Ali te bo že vrglo?“ je vprašala.

„Legla bom,“ je rekla Ana. „Ne morem se več držati na nogah.“

Dekla jo je spremila v spalnico, ji pomagala pri slačenju in jo odela tako skrbno, kot majhnega otroka.

„Poklicala bom žene,“ je rekla nato.

Ana je preplašeno gledala za njo, rada bi jo bila prosila, naj ostane pri njej, tako se je bala samote. Toda morala je mirno in vdano čakati, kdaj se bo odtrgal od nje sad tiste jesenske noči, ko je Dominik prišel k njej in ji po rdeči odeji razprostrl denar.

Sredi popoldneva je prišla Urša z babico, z njima je bila Rogovilčevka. Babica je menila, da bo treba še dolgo čakati, kakor zmeraj pri privesnicah. Rogovilčevka ji je zavezala oprano ruto čez razpletene kite in dobrodušno menila:

„Da se ti ne bodo lasje sprijeli...“

Zenski sta sedli k mizi in Urša jima je prinesla malico. Pogovarjali sta se o otrocih, ki so se zadnje čase rodili v trgu in se nista menili za Ano. Samo enkrat ji je babica obrisala čelo in potne dlani in ko je videla, kako težko zatajuje bolečino, ji je rekla:

„Kar vpij, če težko prenašaš! V takem času vsaka vpije.“

Potem sta jo spet pustili in bilo ji je, kakor da se je čas ustavil in je na vse na svetu samo še bolečina, ki ji para telo na dvoje. —

Pozno ponoči je pogledal Dominik skozi vrata in vprašal, kako je. Zenski sta mu odgovorili, da je vse dobro in prav. Umaknil se je in jih pustil same.

Noč je bila neskončno dolga in proti jutru je Ana začela kričati. Vpila je, da se je razlegalo po vsej hiši in prav na trg.

Prišel je dan in še zmeraj se ni nič zgodilo. Urša je tekla k sosedam in jim povedala, kakor ji je naročila babica:

„Trdo bo šlo!“

To sporočilo je omečilo Špano in Majdnikovico, da sta brez odloga odšli k otročnici.

V vigencih so delali, kakor da se v hiši ne godi nič posebnega. Samo Aleš in Miklavž sta vznemirjeno odhajala na dvorišče in prisuškovala vpitju, ki je prihajalo iz zgornje kamre in zbežno ogledovala ženske, ki so hodile po hiši in kuhinji. Potrta sta se vračala v vigenc in ves čas med delom nista spregovorila. Negotovost je visela v zraku in nič ni pomagalo, da je Dominik na videz ravnodušno hodil med delavci in jim ukazoval. Sredi dopoldneva, ko se še zmeraj nič ni zganilo, je Aleš nenadoma vrgel kladivo iz rok.

„Stric, jaz danes ne morem delati!“

Za njim je odložil kladivo še Miklavž in skupaj sta šla v kuhinjo.

Sedla sta pred ognjišče in stric Miklavž je začel žvečiti tobak, Aleš pa je kadil cigareto za cigareto. Krop na ognjišču se je že davno skladil in ženske so ga grele drugič, toda očitno ga še nihče ni potreboval, da bi okopal otroka. Urša je počasi drsala sem in tja in se pogosto odhrkavala, kakor bi jo dušile solze.

„Ali še ni nič?“ jo je nestrpno vprašal Miklavž vsakokrat, ko se je prikazala.

„Nič...“

Prišla je Rogovilčevka, njen dobrovoljni obraz je bil preprežen z gubami, poznali sta se ji neprespansko noč in velika skrb.

„Še zmeraj nič?“ je poizvedoval Miklavž.

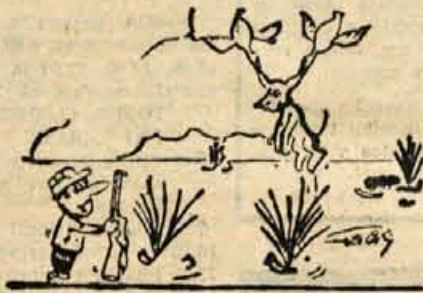
„Nič.“ Zenska je pogledala v strop in vzdihnila: „Bog se je usmilil, tako trpi in me ji ne moremo predejeti! Vse moči so ji že pošle.“

Trije učinki atomske eksplozije

Preden povemo kaj več o posledicah atomske eksplozije, moramo omeniti, da se vsi njeni učinki — toplotni, udarni in radioaktivni učinek — javljajo tako rekoč hkrati, so med seboj povezani in se med seboj dopolnjujejo v pustošenju v mejah, do kamor sežejo.

Udarni ali rušilni val se pojavi pri vsaki eksploziji, zato ni treba poudarjati, da ima učinek atomske eksplozije izredno rušilno silo. V trenutku eksplozije se razvije temperatura nad milijon stopinj Celzija, ki je posledica visokega pritiska v središču eksplozije.

ZA RAZVEDRILLO

BREZ BESED

»Ne zamerite, gospodje, toda praksa se mi je potrojila.«

»Zakaj pa ne delate?«
»Mar naj še z delom podpiram nepridiprava, kakršen sem?«

zije. Cenijo, da pritisk vsebuje nad polovico celotne sile atomske bombe. Zračni pritisk se ustvari na površini ognjene kroglice, se nato od nje loči in v obliki ogromnega zgoščenega mehurja šini na vse strani. Od središča eksplozije se z velikansko hitrostjo premika zgoščeni zrak, ki ima izredno rušilno silo. Rušilni valovi se usmerijo v dve nasprotni smeri, kar povzroča nekak viharjen veter, ki na določenem področju zruši in uniči vse pred seboj.

Rušilni val izhaja od središča eksplozije ekscentrično navzven in potiska pred seboj zračne mase. Toda pritisk, ki je v središču eksplozije prišel do svojega vrhunca, naglo upade. Zato nastane v središču za trenutek nižji pritisk od atmosferskega pritiska v okolici. To ima za posledico, da se okolne zračne mase zrušijo k središču eksplozije, kar imenujejo drugi udarni ali rušilni val, ki ima ogromno rušilno moč. Rušenje hiš, zgradb in drugih objektov je ob tem valu močnejše od prvega udarnega vala in zato so tudi človeške žrtve večje.

Ta izredno močan veter, ki ga povzroči eksplozija, pa zatem v zelo kratkih sekundah, paha zdaj sem zdaj tja in vsak poznejši sunek je močnejši od prejšnjega, ker poznejši val dohitava prejšnjega in s tem pomnoži njegovo rušilno moč tako, da imamo v kratkem opravku z nekakšnim rušilnim zidom.

Učinkovitost rušilnega vala, ugotavljajo strokovnjaki, je odvisna od konfiguracije tal. Val se lahko odbije ali pa preskoči posamezne globine in dolinice, v drugih primerih pa mu teke ovire spremenijo smer in včasih njegovo učinkovitost tudi povečajo. Učinkovitost rušilne sile je odvisna od oddaljenosti objekta od središča eksplozije, od višine osrednje točke eksplozije in seveda od sile bombe. Mnogi strokovnjaki menijo, da je eksplozija najučinkovitejša, če bomba eksplodira na višini od 600 do 700 metrov — to je za ravna zemljišča.

Na omenjeni višini se doseže največji premer učinka, zato pa je v tem primeru mnogo manjši radioaktivni učinek. Eksplozija na površini zemlje ali nizko nad zemljo bi imela sicer močan rušilni učinek, toda učinek radioaktivnosti je v tem primeru mnogo manjši. Pri eksploziji pod vodo pa imamo močan sekundarni učinek — močno radioaktivnost, hkrati pa tudi zelo močno rušilno silo, kajti ustvarijo se do 30 metrov visoki valovi, ki imajo izredno hitrost in zato strašno rušilno moč. Pri poizkusu na Bikinih se je dvignil v zrak vodni steber enega milijona ton vode. Kaj pa eksplozija pod zemljo? Poizkusi v ZDA so pokazali, da imajo te eksplozije velik učinek na trdnih področjih na utrdbene objekte.

Zanimivosti

STROKOVNJAK ZA »O«

Pred kratkim se je v Južni Ameriki prijavitel za televizijsko tekmovalce »Pusti ali podvoji« meki tekmovalce, ki je bil pripravljen odgovarjati o vsem, kar se začenja s črko o. Televizijska uprava je čudni zahtevi ugodila in mož se je pojavil pred kamero. V svojem »predmetu« je bil tako dobro podkovan, da je odnesel eno izmed najvišjih nagrad. Ko so ga potem vprašali, kako da tako dobro pozna, vse kar je v zvezi z omenjeno začetnico, je povedal, da je bil več let v zaporu, kjer so imeli na razpolago eno samo knjigo — edini zvezek enciklopedije, črke o. Iz dolgega časa se jo je naučil na pamet.

NOV ANTIBIOTIK

V ZDA so odkrili novo zdravilo. Gre za antibiotik, ki se mu dali ime »ristocetin«. Po izjavah uglednih zdravnikov je to med najučinkovitejšimi doslej znanimi antibiotiki, ki se odlikuje po tem, da ne le ovira razvoj mikroorganizmov, ampak jih tudi uničuje. Zdravilo izdelujejo iz neke posebne prsti, ki so jo našli v Koloradu.

5000 LET STARA BETONSKA ZGRADBA

Nedavno je arheološka odprava, ki raziskuje južno Babilonijo, odkopala pri Uruk - Varu temelje velikega svetišča. Odkritje bi samo po sebi ne bilo niti toliko zanimivo, če bi ne bili temelji iz — betona. Torej so stari Babilonci že približno pred 5000 leti poznali ta gradbeni material in ga uporabljali. Čudno pa je le, da doslej niso še nikjer našli sledov podobnih gradenj.

ZARADI STRAHA ONEMEL IN SPET SPREGOVORIL

Alfonso Espinola iz Venezuele je bil nad 50 let nem. Govor je izgubil v rani mladosti, ko so ga nekoč hučo prestrašili. Dolgo časa so se zaman mučili, da bi ga ozdravili in moral se je sprijazniti s svojo usodo. Pred dnevi pa je nenadoma spet spregovoril. Govor se mu je povrnil na prav tako čuden način, kakor ga je bil izgubil. Ko je s svojimi tovariši lovil ribe, se jim je čoln prevrnil in znašli so se v morju. Alfonso se tega ni preveč prestrašil, ker je bil dober plavalec. Nenadoma pa je zagledal za seboj velikega morskega psa in tedaj je prestrašen kričnil. Počasi se ga ni dotaknila in mož so je srečno rešili na obalo. Od tedaj normalno govori kot vsak drug človek.

NENAVADEN OGNJENIŠKI OTOK

Pred otokom Fayal v Azorskem otočju je začelo zadnje dni septembra šumeti na morskem dnu, potem pa je iz vode šnila para visoko pod nebo. Za paro je privrela lava in z njo žareče kamenje: z dneva v dan je rasel iz morja novi ognjeniški otok, ki je po treh tednih prekril šest kvadratnih kilometrov morske površine in je bil 200 metrov visok. Čez mesec dni je otok sicer začel spet izginjati v morju, medtem pa so doživeli ribiči na sosednjem Fayalu vrsto katastrofalnih dni. Povsod je bilo polno ognjeniškega pepela. Na sliki spodaj vidite bruhajoči ognjenik, na levi pa s pepelom zasute obale s poslopjem ob svetliniku.

Bralci + REDAKCIJA

Ze v več številkih vašega lista sem opazil, da dopisniki oz. novinarji, ki urejajo posamezne športne rubrike delajo razne napake, ki bralca motijo, zlasti še, če ve, da je bilo drugače kot je bilo zapisano. V eni zadnjih številkih pa sem opazil, da sta bili objavljeni dve športni vesti z istimi napakami kot v športnem tedniku »Polet«. Ali ni to žalostno dejstvo, da je vest propisana iz centralnega lista, saj to prav gotovo škoduje ugledu lokalnega lista, »Glasu Gorenjske«.

Z. M.
»Iskra« Kranj

Da nismo nezmotljivi in da se v našem listu tudi napake, se zavedamo. Vsekakor pa si vedno prizadevamo, da bi bilo teh čim manj.

Na vprašanje kako je prišlo do tega, da sta bili v »Poletu« in v našem listu objavljeni vesti z enakimi napakami, smo dobili od našega dopisnika takle odgovor: »Tovariši, ki je že prejel rezultate od vodstva turnirja in jih sporočil »Poletu«, je bil tako prijazen, da sem jih jaz lahko od njega prepisal, ker bi sicer še jaz moral nadlegovati prireditelja. Ko je bilo že prepozno, pa se je pokazalo, da rezultati niso bili točni.«

Pošiljam vam drugi dopis o osebnosti ter vas prosim, da ga ob prvi priložnosti priobčite. Razen tega imam doma še precej zanimivih sestavkov o raznih planetih.

J. H. Jesenice

Najlepše se vam zahvaljujemo tudi za drugi dopis in za požrvalno delo, ki ste ga imeli z njim. Toda odgovor, ki smo vam ga dali že na prvi dopis, naj velja tudi za drugega.

Ze večkrat sem iskala v Ljudski knjižnici v Kranju nove knjige v tujem jeziku. Predvsem si želim nove knjige v nemškem jeziku, ker tega najbolj znam in bi ga nerada pozabila. Toda v knjižnici takešnih knjig ne morem dobiti. Ali bi mi vi lahko odgovorili, zakaj ne?

V. B., Kranj

Vprašali smo upravnika Ljudske knjižnice v Kranju, ki nam je dal takle odgovor: »Res je, da ljudje večkrat sprašujejo za nove knjige predvsem v nemškem jeziku. Toda mi jim trenutno še ne moremo ustrediti. Namreč, ena knjiga stane okoli 2000 dinarjev, za ta denar pa lahko kupimo več slovenskih knjig, za katere je vsekakor mnogo večje zanimanje. Sredstev pa ni, da bi lahko vsem že sedaj ustregli. Dogovarjamo pa se že o tem, da bi dobili nove knjige v tujih jezikih iz ljubljanskih knjižnic in tako v doglednem času lahko ustregli našim bralcem.«